

Al-Zahraa Idealiska akademi AB

Rektorn vid Alzahraa Idealiska Akademi

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn i Alzahraa Idealiska Akademi
i Stockholms kommun

Tillsyn i Alzahraa Idealiska Akademi

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Alzahraa Idealiska Akademi besöktes av Skolinspektionen den 24 och 25 oktober 2013.

Fakta om skolan

Alzahraa Idealiska Akademi är en fristående grundskola belägen i stadsdelen Skarpnäck cirka fem kilometer söder om Stockholms innerstad. Huvudman för skolan är Al-Zahraa Idealiska Akademi AB med organisationsnummer 556553-6678. Verksamheten i skolan omfattar förskoleklass, årskurs 1 – 9 samt fritidshem. Vid tiden för tillsynen finns i skolan totalt cirka 250 elever. Av dessa går drygt 20 i förskoleklass, 235 elever går i grundskolan årskurs 1-9 och cirka 100 elever är inskrivna i fritidshemmet. Verksamheten är indelad i två arbetslag. Det ena omfattar förskoleklass samt årskurs 1- 4 och det andra arbetslaget omfattar årskurs 5 – 9. Respektive arbetslag leds av en arbetslagsledare. I skolan finns en rektor som arbetar halvtid i skolan och en biträdande rektor som arbetar 40 procent. Rektor, biträdande rektor och de två arbetslagsledarna bildar en ledningsgrupp för skolan. I skolan finns nyanlända elever. Skolan tillämpar ett så kallat klassläraresystem till och med årskurs 4.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

I Skolverkets nationella statistik (SIRIS) finns varken för läsåret 2011/2012 eller 2012/2013 någon uppgift över andel elever som i Alzahraa Idealiska Akademi nådde kravnivån i samtliga delprov i de nationella ämnesproven i matematik och svenska som andraspråk eftersom resultatet baseras på färre än tio elever. Av skolans sammanställning går det inte att utläsa hur stor andel av eleverna i årskurs 3 som uppnådde kravnivån i samtliga delprov i de nationella ämnesproven.

Enligt skolans egen sammanställning bedömdes 62 procent av eleverna som våren 2012 gick i årskurs 3, uppnå kunskapskraven i ämnet svenska som andraspråk. I ämnet matematik var motsvarande andel 57 procent. I de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena bedömdes 100 procent av skolans elever i årskurs 3 nå kunskapskraven. Vårterminen 2013 bedömdes 71 procent av eleverna nå kunskapskraven i ämnena svenska som andraspråk och matematik. I de naturorienterade ämnena var andelen 80 procent och i de samhällsorienterade ämnena beräknades andelen vara 100 procent.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2011/2012 nådde 60 procent av eleverna i skolan kravnivån i samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik. Motsvarande andel i ämnet engelska var 67 procent och i ämnet svenska som andraspråk var andelen 44 procent. Skolans resultat ligger betydligt lägre i jämförelse med resultatet för riket.

Den nationella statistiken över resultaten på de nationella ämnesproven läsåret 2012/2013 är vid tiden för tillsynen ännu inte publicerad. Enligt skolans egen sammanställning för våren 2013 nådde 96 procent av eleverna i skolan kravnivån i samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik. Motsvarande andel i ämnet engelska var 87 procent och i ämnet svenska som andraspråk var andelen 87 procent.

Enligt skolans egen sammanställning av kunskapsresultaten i årskurs 6 uppnådde 100 procent av eleverna på vårterminen 2012 kunskapskrav minst motsvarande betyg E i ämnena bild, musik, slöjd, historia och samhällskunskap. I övriga ämnen varierande andelen mellan 48 och 96 procent. Ämnet idrott och hälsa hade lägst andel, (48 procent).

Vårterminen 2013 uppnådde 100 procent av eleverna minst motsvarande betyg E i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, musik och slöjd. I övriga ämnen varierande andelen mellan 70 och 96 procent.

Årskurs 9

Skolverkets statistik för vårterminen 2013 visar att det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i Alzahraaskolan var 191 poäng. Motsvarande värde för riket var 213 poäng. Meritvärdet i skolan har under de senaste fem åren pendlat mellan 198 och 183 poäng. Vårterminen 2013 var pojkarnas meritvärde 45 poäng lägre jämfört med flickornas.

Andelen elever i årskurs 9 som vårterminen 2013 nådde kunskapskraven i samtliga ämnen var 64 procent. Motsvarande andel för riket var 77 procent. I Alzahraaskolan har denna andel legat på i stort sett samma värde de senaste fem åren. Andelen flickor som vårterminen 2013 nådde målen i samtliga ämnen var 86 procent. Antalet pojkar var färre än tio och då finns inget värde angivet i den nationella statistiken.

Enligt Skolverkets statistik var nästintill 100 procent av eleverna, som vårterminen 2013 gick ut årskurs 9, behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram. Motsvarande värde för riket var 87 procent. Till de olika högskoleförberedande programmen varierade andelen behöriga i skolan mellan 68 och 80 procent. Dessa värden ligger lägre jämförelse med riket.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att kunskapsresultaten i många ämnen i årskurs 6 och 9 behöver förbättras. När det gäller kunskapsresultaten i årskurs 9 ligger dessa genomgående lägre jämfört med riket. Meritvärdet har förbättrats under fyra av de senaste fem åren men vårterminen 2013 sjönk det återigen. Under hela perioden har värdet legat betydligt under motsvarande värde för riket. Pojkarnas meritvärde har under de senaste två åren legat mellan 37 och 44 poäng lägre än flickornas. Detta behöver skolan uppmärksamma på ett tydligare sätt i sitt systematiska kvalitetsarbete som är av mycket ojämn kvalitet. Skolans senaste dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet innehåller endast till viss del beskrivningar av kunskapsresultaten och skolan behöver säkerställa att dokumentationen även omfattar en analys av resultaten och förslag på förbättringsåtgärder.

Under tillsynen uppmärksammade inspektörerna att det rådde bristande studiero i klasser bland de tidigare skolåren. Detta bekräftades också under intervjuer med elever. Även resultat från elevenkäten indikerar att det brister i studieron i skolan. Under lektionsbesök uppmärksammade inspektörerna att undervisningen i större utsträckning behöver anpassas efter elevernas behov, erfarenheter och tänkande.

Under intervjuer och samtal framkommer att lärarna arbetar för att informera eleverna om kunskapskrav och betygskriterier. Däremot måste huvudmannen säkerställa att personalen i fritidshemmet får bättre kännedom om de övergripande målen för verksamheten i fritidshemmet.

Skolans rutiner vid kränkande behandling behöver förtydligas och huvudmannen behöver säkerställa att all personal har kännedom om att kränkningar ska anmälas till rektor. Vidare behöver arbetet med särskilt stöd förbättras så att åtgärdsprogrammen tydligt visar vad skolan ska göra för insatser. Vidare behöver huvudmannen se till att elever ges tillgång till specialpedagogiskt stöd i den omfattning som behövs. Hela höstterminen har skolan varit utan specialpedagog/speciallärare varför skolan har saknat specialpedagogisk kompetens. Med tanke på skolans låga kunskapsresultat i flera ämnen är det viktigt att skolans elever får tillgång till stöd i form av specialpedagogisk kompetens. Vidare behöver skolan säkerställa att elever som behöver det, erbjuds studiehandledning på sitt modersmål.

Skolan behöver öka andelen lärare som har behörighet för den undervisning de bedriver. Denna kritik framfördes redan vid Skolinspektionens tillsyn beslut 11 juni 2010 (Dnr 44-2009:4264) men vid tiden för tillsynen undervisar nästan en tredjedel av skolans lärare i ämnen som de inte har utbildning i. Huvudman-

nen behöver förbättra det som idag kallas skolans bibliotek, så att det uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Al-Zahraa Idealiska akademi AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 10 mars 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Al-Zahraa Idealiska Akademi AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet undervisning och lärande.

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Enligt skollagen ska det i utbildningen tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Vidare framgår av läroplanen att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och att lärarna har ett utpekat ansvar för att hänsyn tas till den enskilda individens förutsättningar.

I intervju med lärare säger en del av dem att de inte ges förutsättningar att anpassa undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande i den omfattning de önskar eftersom klasserna, enligt lärarna, är stora och variationen i elevernas kunskaper när det gäller det svenska språket varierar stort. Några lärare menar också att bristen på grupprum försvårar arbetet med att anpassa undervisningen.

I början av terminen placerades alla nyanlända elever, vartefter de anlände, i de ordinarie klasserna. I början av september skapades i skolan en så kallad förberedelseklass där nyanlända elever får större delen av sin undervisning. Syftet är att eleverna i förberedelseklassen ska få en mer individanpassad undervisning. Lärare i förberedelseklassen menar emellertid att klassen är för stor och att variationen i elevernas kunskaper i det svenska språket är för varierande för att läraren ska kunna individualisera undervisningen. Under en del lektioner delas

klassen upp i mindre grupper, men trots detta är det, enligt läraren, mycket svårt att individanpassa undervisningen.

Inspektörerna genomförde under tillsynen ett tiotal lektionsbesök. Under flertalet av dessa lektionsbesök arbetade alla elever med samma uppgift och samma läromedel. Enligt rektorn är "arbetet för att förbättra anpassningen av undervisningen efter elevernas behov ett utvecklingsområde".

Utredningen visar att det finns brister när det gäller anpassning av undervisningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Al-Zahraa Idealiska Akademi AB föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, Rektorns ansvar

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Al-Zahraa Idealiska Akademi AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet trygghet, studiero och en god miljö.

- Se till att lärare vidtar de åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna studiero.
- Se till att det finns tydliga rutiner som säkerställer att rektorn får kännedom om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.
- Se till att det i skolan finns en plan mot kränkande behandling som uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Motivering

Bristande studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vidare framgår av skollagen att rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande.

I intervju med elever framkommer att det i skolan finns elever som stör undervisningen men som läraren låter vara kvar i klassrummet. "Vissa lärare slänger ut elever, andra lärare gör aldrig det hur man än missköter sig" säger en elev. Under tillsynen besökte inspektörerna lektioner för de yngre eleverna där

studieron var mycket dålig. Eleverna pratade högt med varandra om saker som inte hörde till lektionsinnehållet och läraren lyckades inte fånga elevernas intresse.

I Skolinspektionens enkät från årskurs 9 hösten 2012 finns ett påstående "Jag har studiero på lektionerna". Drygt en tredjedel av eleverna säger att detta stämmer ganska dåligt. Enligt samma enkät ansåg två tredjedelar av eleverna i åk 9 att andra elever stör ordningen i klassrummet.

Även personal i skolans elevhälsoteam anser att det är dålig studiero i en del klasser. "Dessutom stor omsättning på lärare, och detta märks påtagligt när det gäller studieron" säger en personal i elevhälsoteamet.

Plan mot kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt Skolinspektionens praxis innebär "en översikt över de åtgärder som behövs" krav på att vissa rutiner ska finnas i planen; rutiner för akuta åtgärder vid situationer av kränkande behandling, rutiner för uppföljande insatser samt rutiner för hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. Dessutom ska rutinerna enligt praxis ha såväl ett elev- elev perspektiv (kränkningar elever sinsemellan) som ett vuxen-elev perspektiv (kränkningar av vuxen mot barn/elev).

Enligt Skolinspektionens praxis innebär kraven i skollagen även att planen ska vara daterad och att den upprättas årligen, och inte endast revideras.

Vid intervju och samtal med lärare framkommer att personal inte har kännedom om hur de ska agera om en vuxen kränker en elev. I skolans plan mot kränkande behandling finns inte några rutiner kring vilka åtgärder som ska vidtas när en vuxen kränker en elev.

Anmälan av kränkande behandling till rektorn.

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling, ("Likabehandlingsplan gällande för Alzahraa Idealiska Akademi"). I planen finns rubrikerna "Rutiner vid akuta situationer" samt "Rutiner vid upptäckt". Av rutinerna framgår att elev som känner sig kränkt ska kontakta rektor eller

ansvarig inom trygghetsteamet. Däremot finns ingen beskrivning av hur personal, som får kännedom om en kränkning, ska agera så att rektorn får kännedom om detta.

Skolans trygghetsteam, som består av skolsköterska, lärare, studie- och yrkesvägledaren och en personal från fritidshemmet, ska enligt skolans plan mot kränkande behandling, samtala med de inblandade vid en kränkning. I samtal och intervju med representant från trygghetsteamet framkommer att en del kränkningar löses av trygghetsteamet och då får inte rektorn kännedom om dessa kränkningar. I intervju med lärare uppges att rektorn kopplas in först vid allvarigare händelser. I skolan finns en pärm där lärarna sätter in händelserapporter och dessa protokoll tar rektorn del av efter ca en vecka. Enligt rektorn skriver lärarna i en internetbaserad programvara när det skett en kränkning och rektorn har tillgång till detta program. I intervju med elevhälsoteamet framkommer emellertid att det inte är säkerställt att rektorn alltid får kännedom om de kränkningar som sker. Skolinspektionen konstaterar att det i skolan saknas skriftliga rutiner när personal ska anmäla till rektorn att det skett en kränkning. Det framgår vidare av intervjuer och samtal med personal att det saknas ett gemensamt förhållningssätt till när kränkningar ska anmälas till rektorn.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister när det gäller bedömningsområdet trygghet, studiero och en god miljö. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Al-Zahraa Idealiska Akademi AB föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 3 och 6 §§, 6 kap. 8, 10 §§ skollagen, Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Särskilt stöd

Bedömning

Al-Zahraa Idealiska Akademi AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet särskilt stöd.

- Se till att eleverna får det särskilda stöd i skolan och fritidshemmet som utredningen har visat att de behöver.
- Se till att det i åtgärdsprogrammen anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Se till att elever får studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

- Se till att rektor fattar beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Motivering

Särskilt stöd

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Vidare ska enligt skollagen ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram av varierande kvalitet. I några åtgärdsprogram är beskrivningen av elevens behov och skolans åtgärder otydliga. I ett åtgärdsprogram skriver skolan att "eleven ska få individuell handledning i samtliga teoretiska ämnen, men behöver någon som ser till att han förstår uppgiften och utför den." I intervju med skolledningen kan ingen svara på vad "individuell handledning" innebär. Vidare står det i åtgärdsprogrammet att skolan behöver köpa in specialmaterial till eleven. Det framgår inte vad det är för specialmaterial och vilken funktion det ska fylla. I ett annat åtgärdsprogram skriver skolan att "elevens timmar med specialpedagogerna behöver utökas till minst ett pass/dag. Tillgång till assistent. Eleven behöver arbeta i mindre grupp.". Av ett åtgärdsprogram ska det enligt skollagen framgå hur elevens behov ska tillgodoses. I de åtgärdsprogram som skolan utarbetar behöver det framgå om eleven kommer att få timmar med specialpedagog och om eleven kommer att få möjlighet att arbeta i en mindre grupp.

I intervju med huvudman och rektor framkommer att rektorn inte har mandat att köpa in någonting till skolan. Alla inköp och andra kostnader måste varje gång godkännas av huvudmannen. Eftersom rektorn inte har någon budget som hon disponerar, är det inte säkerställt att rektors underskrift på åtgärdsprogrammet innebär att beslutet som medför kostnader kommer att genomföras.

I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av anges tidpunkt för uppföljning men denna tidpunkt ligger 8 – 9 månader framåt i tiden. Enligt Skolverkets allmänna råd SKOLFS 2013:8 bör den som ansvarar för åtgärdspro-

grammet kontinuerligt följa upp och utvärdera om åtgärderna utgör ett tillräckligt stöd för eleven, eller om andra eller kompletterande åtgärder behöver vidtas.

Under höstterminen 2013 har skolan saknat möjlighet att ge elev specialpedagogiskt stöd eftersom skolan inte har haft någon speciallärare anställd. I intervju med lärare framkommer att det finns elever som behöver specialpedagogiskt stöd men som inte har fått det. I intervju med huvudmannen uppger denne att skolan nu annonserar efter en specialpedagog.

Studiehandledning

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

I intervju med lärare framkommer att skolan inte erbjuder studiehandledning på elevens modersmål till alla elever som behöver det. Exempelvis finns det elever som i det naturorienterande ämnesblocket inte får studiehandledning. I intervju med rektorn säger denne att "det skolan erbjuder när det gäller studiehandledning inte är tillräckligt".

Anpassad studiegång

I skollagen anges att särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång).

Av dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framgår att rektorn under höstterminen 2012 har beslutat om anpassad studiegång för en elev. I beslutet skriver skolan att eleven "med god närvaro och gott uppförande kommer att få träffa specialpedagogerna varje vecka där de vidare kan hjälpa eleven framåt i hans kunskapsutveckling." Anpassad studiegång är en form av särskilt stöd som inte kan villkoras på det sätt som skolan skriver i beslutet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister när det gäller särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Al-Zahraa Idealiska Akademi AB föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8, 9 och 12 §§ skollagen och 5 kap. 4 § skolförordningen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Al-Zahraa Idealiska Akademi AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att lärare och annan personal i fritidshemmet har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för fritidshemmen.
- Se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering*Fritidshemmet*

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Vidare följer av läroplanen att skolan aktivt och medvetet ska främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan, och de krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster.

I intervju med personal från fritidshemmet framkommer att dessa saknar kännedom om att fritidshemmet har ett uppdrag att bland annat motverka traditionella könsmonster. Även i övrigt saknar personalen kännedom om och insikter i de föreskrifter som gäller för fritidshemmen.

Skolan har från och med 1 januari 2013 åter tillstånd att bedriva fritidshem. Det är viktigt att rektorn säkerställer att all personal har kännedom om de föreskrifter som gäller för verksamheten i fritidshemmet.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls

Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Om det vid uppföljning av verksamheten kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen, enligt skollagen, se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tagit del av skolans dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet för de två senaste läsåren. I bägge dokumenten utgör den första delen av kvalitetsredovisningen en beskrivning av rutiner som ska gälla för exempelvis utvecklingssamtal, frånvarorapportering, utflykter, åtgärdsprogram, bedömning och betygslämnning, etc. Beskrivning av rutiner och förslag på förbättringar i kvalitetsredovisningen 2012/2013 är identisk med föregående års dokumentation. Den andra hälften av kvalitetsredovisningen innehåller redogörelser för kunskapsresultaten såsom resultat från nationella ämnesprov, måluppfyllelse i samtliga ämnen från de olika årskurserna samt meritvärde. I skolans senaste dokumentation av kunskapsresultaten, 2012/2013, finns tabeller som visar resultaten i de olika ämnena. I ungefär hälften av ämnena finns analys av resultaten i respektive ämne. I dokumentationen saknas det dock förslag till förbättringsåtgärder. I ämnena kemi, fysik, teknik, slöjd, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, bild, musik och moderna språk, finns endast tabeller som visar kunskapsresultaten. Här saknas både, analys och förslag till förbättringsåtgärder. Vidare har pojkarnas meritvärde under de senaste två åren legat mellan 37 och 44 poäng lägre än flickornas. I skolans dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet saknas analys och förslag till förbättringsåtgärder kring detta.

I intervju med lärare framkommer att varje lärare analyserar resultaten i det ämne som läraren undervisar i. Lärarna har dock inte deltagit i någon gemensam diskussion kring skolans samlade resultat. Flera lärare påpekar att det i skolan har saknats diskussioner hur verksamheten ska kunna förbättras.

Ovanstående brister gör att rektorn, i ungefär hälften av skolans ämnen, saknar tillräckligt underlag för att fatta beslut om exempelvis organisation och resursfördelning för att förbättra elevernas måluppfyllelse.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister när det gäller bedömningsområdet pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Al-Zahraa Idealiska Akademi AB föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 34 § samt 4 kap. 4 och 5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Personalkompetens**Bedömning**

Al-Zahraa Idealiska Akademi AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet personalkompetens.

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva.
- Se till att endast lärare som uppfyller skollagens kriterier är anställda utan tidsbegränsning.

Motivering*Rektors utbildning*

Enligt skollagen ska varje huvudman se till att rektorerna går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att rektorn har tillträtt sin anställning och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen. Skyldigheten gäller inte rektorer som tidigare gått befattningsutbildningen eller en äldre statlig rektorsutbildning, genom annan utbildning eller yrkeserfarenhet har förvärvat kunskaper som av en högskola som anordnar befattningsutbildning har jämföras med sådan utbildning eller den 15 mars 2010 är verksamma som rektorer.

Rektorn i Al-Zahraa Idealiska Akademi AB är utbildad specialpedagog och har arbetat som rektor i skolan sedan augusti 2013. I intervju med skolans huvudman uppger denne att huvudmannen inte har för avsikt att anmäla nuvarande rektorn till rektorsutbildning. Huvudmannen uppger att hon har anmält skolans förstelärare, som också tjänstgör som studie- och yrkesvägledare, till den statliga rektorsutbildningen. Den statliga rektorsutbildningen är dock en befattningsutbildning vilket innebär att endast personer som tjänstgör som rektor/förskolechef får antas till denna utbildning. Huvudmannen uppger i intervju att dennes avsikt är att skolans förstelärare ska bli skolans rektor. Skolans nuvarande rektor är tidsbegränsat anställd till den 1 juli 2014. Vid mailutväxling med huvudmannen/rektorn uppger rektorn att hon har sagt upp sig och kommer att sluta den 26 november 2013. Enligt mailsvar från huvudmannen kommer en ny rektor att anställas från och med den 1 januari 2014. Under reserande del av höstterminen 2013 kommer rektorsuppdraget att genomföras med hjälp av en konsultanställd rektor. 20 november 2013 inkom till Skolinspektionen dokument där huvudmannen informerar om att den nya och behöriga rektorn kommer att tillträda sin tjänst den 1 december 2013. Huvudmannen inkom den 3 december 2013 med dokument som visar att skolans nytillträdde rektor har pedagogisk utbildning och insikt samt har genomgått den

statliga rektorsutbildningen. Mot bakgrund av att huvudmannen vidtagit rättelse avstår Skolinspektionen från ingripande i denna del.

Lärares utbildning och anställningsform

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämma med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Av dokumentation och intervju med skolledning framkommer att det i skolan finns lärare som undervisar i ämnen som de inte har utbildning för. Dessa lärare har anställts efter 1 juli 2011. I förskoleklassen saknas utbildad lärare. Vidare finns lärare som undervisar i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena, i ämnena svenska, slöjd, matematik och engelska trots att de inte har utbildning i dessa ämnen. Det finns också några lärare som inte har någon lärarutbildning över huvud taget men som är tillsvidareanställda. Vidare undervisar några lärare i en årskurs där de inte har behörighet att undervisa. Vid tiden för tillsynen finns ingen utarbetad plan för att fullt ut åtgärda dessa brister.

Av utredningen framkommer att det finns brister inom området personalkompetens. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Al-Zahraa Idealiska Akademi AB föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 11 – 13 och 20 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Al-Zahraa Idealiska Akademi AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att elevhälsan omfattar kurator samt tillräckliga specialpedagogiska insatser.

Motivering

Av skollagen framgår att för elever i förskoleklass, grundskola och grundskola ska det finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska,

psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

I intervju med representanter för skolans elevhälsoteam framkommer att det i skolans elevhälsoteam finns tillgång till skolläkare 10 procent av en heltidstjänst, skolsköterska 60 procent av en heltidstjänst och psykolog 20 procent av en heltidstjänst. I teamet finns dock inte någon kurator. Enligt psykolog och rektor ansvarar psykologen även för kuratorsfunktionen. Psykologen har ingen speciell utbildning kopplad till ett kuratorsuppdrag. I elevhälsan saknas också specialpedagogisk kompetens. Därmed saknas specialpedagogisk kompetens och kuratorskompetens i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet och utgör inte heller stöd i elevernas utveckling mot utbildningens mål.

I elevhälsoteamets möten deltar skolans biträdande rektor som är utbildad specialpedagog. Vid tiden för tillsynen är hon dock enbart anställd som biträdande rektor. I intervju med skolledning och elevhälsoteam menar dock dessa att biträdande rektorn, inom elevhälsans möten, tillför specialpedagogisk kompetens. Oavsett detta framkommer i intervjuer och samtal med lärare att biträdande rektorns kompetens inte är tillräcklig utifrån de behov som finns i skolan. Under höstterminen 2013 har skolan saknat specialpedagog som kan ge stöd till eleverna.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister avseende tillgång till kurator och specialpedagogisk kompetens i tillräcklig omfattning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Al-Zahraa Idealiska Akademi AB föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Al-Zahraa Idealiska Akademi AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna i skolan har tillgång till ett skolbibliotek som ingår i skolans pedagogiska verksamhet.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med

uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

I skolans datasal finns några bokhyllor med ett mycket begränsat sortiment av böcker. Datasalen är låst under dagarna och om elever vill gå till biblioteket måste deras lärare följa med. Dessutom blir användandet av det skolan benämner skolbibliotek ett störande moment de gånger datasalen används av elever som ska arbeta med datorerna. I intervjuer och samtal med elever och lärare framkommer att det inte är så vanligt att eleverna går till biblioteket. På ett avstånd av 600 – 700 meter finns två kommunala bibliotek men enligt elever som intervjuades har de bara varit där någon enstaka gång under sin skoltid. Skolan har inget avtal med de kommunala biblioteken i Bagarmossen respektive Skarpnäck.

Av utredningen framgår att eleverna i Alzahraaskolan inte har tillgång till ett skolbibliotek som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Al-Zahraa Idealiska Akademi AB föreläggs åtgärda denna brist.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

Handlägningsrutiner

Bedömning

Al-Zahraa Idealiska Akademi AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet handlägningsrutiner.

- Se till att rutiner finns för att skicka slutbetyg till kommunen där skolan är belägen.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen för en fristående skola där betyg sätts lämna över elevernas slutbetyg till den kommun där skolan är belägen.

Enligt huvudmannen är det skolans studie- och yrkesvägledare som delar ut slutbetygen till eleverna i årskurs 9 och denne ansvarar också för att lämna betygen till kommunen där skolan är belägen. Även rektorn uppger i intervjun att slutbetygen lämnas till Stockholms kommun där skolan är belägen. Dagen efter tillsynen får Skolinspektionen ett mail (dnr 44-2012:4415 aktbilaga 9) från rektorn där hon skriver följande: "Jag sa i fredags att vi skickade slutbetyg för arkivering. Detta har vid närmare granskning inte skett läsåren 2011/2012 och 2012/2013. Dessa betygskickas nu till Stadsarkivet i Stockholm för arkivering."

Av utredningen framkommer att skolan saknar rutiner för att överlämna slutbetyg till den kommun där skolan är belägen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Al-Zahraa Idealiska Akademi AB föreläggs åtgärda denna brist.

Författning

29 kap. 18 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit enhetschef Anna Rydin.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Lennart Andersson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.